

Dato

30.04.2026

Vår referanse

26/46588

Studiekvalitetsmelding for 2025/2026 - Institutt for geografi

Oppfølging av Studiekvalitetsmeldingen 2024/2025

- Etter en overgangsordning høsten 2024, ble det høsten 2025 for første gang gjennomført nytt undervisningsopplegg for 1. og 3. semester på bachelorprogrammet i geografi. Omleggingen omfattet nedlegging av tidligere GEO100, og en overgang til kun rene geografifag i første semester, mens Ex. Phil. ble flyttet til 3. semester. Mens overgangsordningen høsten 2024 ble noe kaotisk grunnet mange studenter på kursene som ble kjørt for både 1. og 3. semester, så har denne første normale gjennomføringen av det nye undervisningsopplegget fungert godt.
- I forbindelse med omorganisering av forskergruppene på instituttet (se avsnitt om Utviklingsarbeid med studiekvalitet under) har eksisterende kurs som gir spesialisering i 6. semester på bachelor blitt endret (GEO212, GEO291, GEO292) for å reflektere de nye studieretningene, i tillegg til at nye kurs har blitt opprettet (GEO223 og GEO224). Disse oppdaterte og nye kursene for 6. semester blir kjørt for første gang våren 2026, og det foreligger derfor ikke ferdige evalueringer av disse kursene ennå. Vi planlegger studentevalueringer av de nye kursene.
- Vi har fulgt opp planene om å ha et tettere samarbeid med fagutvalget, og har nå månedlige møter med ledelsen i Terra. Dette har fungert veldig bra, og vi har inntrykk av at fagutvalget også setter pris på dette.
- Vi har fortsatt med å tilrettelegge for mer involvering av studenter i arbeidet med studiekvalitet. Blant annet har vi invitert masterstudenter til å komme med tilbakemeldinger underveis i utviklingen av de nye kursene på masterprogrammet.
- Som oppfølging av ekstern fagfelleevaluering om metodeundervisning, har vi blant annet økt mengden metodeundervisning i GEO124 (Regional utvikling: Teori og metode) og GEO292 (Samfunnsgeografisk feltkurs) for å erstatte nedleggelse av GEO206 (Kvalitativ metode). I GEO124 har dette vært gjort ved å ytterligere forsterke fokus på undervisning i forskningsdesign, metode og analyse. Metodeundervisningen er organisert gjennom tilpasset fagpensum, forelesninger, innleveringer, feltrapporteringer, og en rekke halvdags-workshops

Postadresse

Universitetet i Bergen
Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:

post@uib.no

Organisasjonsnummer

874 789 542

Saksbehandler

Grethe Meling
Telefon: +47 55583073
Mobil:
E-post: grethe.meling@uib.no

(alle obligatoriske). En av disse workshopene er dessuten organisert som en felles aktivitet med tredjeårsstudentene på GEO292. Tredjeårsstudentene har fra i år fått en ny lærebok i metode på pensum, og får i tillegg god innføring i forskningsdesign og metode med basis i sine BA-feltoppgaver.

Utviklingsarbeid med utdanningskvalitet

Som en del av det strategiske arbeidet med studiekvalitet på instituttet har vi de siste årene jobbet med å strømlinjeforme studieprogrammene i geografi og forenkle strukturen på studietilbudet slik at det blir mer oversiktlig for studentene, både på bachelornivå og masternivå. Dette har inkludert en reduksjon i antall forskergrupper i geografi på instituttet fra tre (Naturgeografi/Miljø og landskapsgeografi/Samfunnsgeografi) til to (Natur- og miljøgeografi/Samfunnsgeografi og bærekraftig utvikling), og en tilsvarende justering av kurstilbudet. Dette har vært gjort delvis som en strategisk tilpasning til ressursituasjonen ved instituttet (nylige og fremtidige endringer i staben), og delvis av faglige årsaker, da ulike tema i miljøgeografi kan studeres enten fra et samfunnsgeografisk- eller naturgeografisk perspektiv. Endringer i studieprogrammer og kurstilbud er omtalt i mer detalj i avsnittet *Studieportefølje* under.

I masterprogrammet i systemdynamikk har vi i de siste årene oppdatert emneporteføljen på grunn av generasjonsskifte i staben, utviklinger i forskningsfronten og endringer i arbeidslivet. Etter at denne overgangen var på plass, har vi det siste året lagt vekt på å gjøre kursene i første semester enda mer sammenhengende.

Omorganisering av programstyrer:

Undervisningsutvalget har tidligere fungert som programstyre for både bachelor- og masterprogrammene i geografi, men vi har våren 2026 startet en prosess der forskergruppene i *Natur- og miljøgeografi* og *Samfunnsgeografi og bærekraftig utvikling* vil ta over som programstyrer for de respektive masterprogrammene. Forskergruppelederne vil fungere som programstyreledere, og styrene vil i tillegg til forskergruppens medlemmer bestå av to studentrepresentanter og en representant fra studieadministrasjonen. Programstyrelederne for masterprogrammene vil inngå som representanter i Undervisningsutvalget, slik at det blir en god samkjøring mellom programmene. Det at programstyrene er tettere knyttet til forskergruppene, vil gjøre at undervisningsseminarer der emneevalueringer og egenvurderinger gjennomgås vil bli mer fokuserte og effektive. Undervisningsutvalget vil fortsatt fungere som programstyre for bachelorprogrammet i geografi som før.

Prioriteringer ved instituttet

Etter omorganiseringen av forskergrupper og studieprogrammer i geografi som beskrevet i avsnittet over vil en hovedprioritering framover være studentenes trivsel, mestring og gjennomføring ved instituttet, med særlig fokus på førsteårsstudentene på geografi. Vi flere konkrete tiltak under planlegging, som vil skape et godt faglig og sosialt læringsmiljø på tvers av kurs og årskull, med mål om

å redusere tidlig frafall. Vi kommer til å søke om midler til et pilotprosjekt knyttet til førsteårsstudenten fra UiB sentralt, der noen eksempler på hva som planlegges er:

- Nytt, todagers feltkurs i første semester for alle førstesemesterstudentene. Feltkurset vil ha et faglig bakteppe, men også fokus på utvikling av studiemiljø, kullfølelse og fagidentitet blant studentene.
- Milepælsarrangementer gjennom bachelorgraden som samtidig knytter sammen studentene på tvers av kull, for eksempel gjennom arrangementer der de mer erfarne studentene presenterer sine erfaringer og perspektiver for førsteårsstudentene.
- Opprettelse av en orakelordning, der nye studenter kan få hjelp av mer erfarne studenter. Vi har tidligere hatt god erfaring med GIS-orakel, mens dette vil kunne være en mer generell versjon som dekker hele geografifeltet.
- Utarbeidelse av nye læremidler og undervisningsopplegg (presentasjoner, plansjer til feltbruk, quizer, StoryMaps, m.m.), rettet mot mer studentaktive læringsaktiviteter.
- Generelt fokus på mestring og gjennomføring, samt kjernebegreper som sted og skala, som knytter sammen de ulike retningene av geografien.

Vi forventer at disse tiltakene vil skape et bedre studiemiljø på instituttet, med godt samhold og en felles fagidentitet på tvers av kullene, og at dette vil kunne motvirke frafall tidlig i bachelorløpet. Dersom vi får tildelt midler fra UiB sentralt vil vi bruke disse på å opprette midlertidige stillinger og dermed utvikle og iverksette disse tiltakene i løpet av kort tid (pilotprosjektene har en horisont på ett til to år). Skulle vi ikke få tildelt midler i denne søknadsrunden vil det måtte legges opp til en mer langsiktig prosess for å få gjennomført tilsvarende tiltak.

I systemdynamikk satser vi på å etablere flere avtaler med bedrifter for samarbeid om masteroppgaver. Dette for å øke arbeidslivsrelevans av studieprogrammet, noe som alltid får lavt utslag i studiebarometeret. Generelt ønsker studentene våre seg mer konkrete og synlige perspektiver når det gjelder arbeidsmuligheter etter masteren.

Emne- og programevaluering

Høsten 2025 gjennomførte vi emneevalueringer med rapporter for tre emner i geografi og fem i systemdynamikk:

GEO113 Klima, oseanografi og biogeografi

- Etter noen år med forsøk på blokkundervisning og utprøving av ny eksamensform som ikke fungerte så godt, gikk vi i år tilbake til det klassiske oppsettet av kurset og eksamen.
- Bedre fordeling mellom de tre temaene klima, oseanografi og biogeografi.
- Studentene melder fremdeles om stort pensum på engelsk, og det vurderes å redusere dette noe fra høsten 2026.
- Få studenter svarte på undersøkelsen. Vi må få opp svarprosenten neste gang.

GEO215 Geographical Information Systems: Theory and Practice

- Studentene etterlyser fysiske forelesninger.
- For mange studenter i seminarene og for få undervisningsassistenter.
- Tekniske problemer med Virtual Machines som driftes av IT-avdelingen.
- Innleveringen av eksamensoppgaven måtte utsettes da nødvendig personell fra IT-avdelingen ikke var tilgjengelige som avtalt på eksamensdato.
- Feil i modulene må oppdateres.

GEO260 Praksisemne i geografi

- Studentene etterlyser bedre struktur, mer oppfølging og forventningsavklaringer.
- Vi legger inn et nytt midtveisseminar med erfaringsutveksling og veiledning.
- Ny, formell kontrakt med arbeidsgivere der ansvarsfordeling tydeliggjøres.
- Fokus på ansvar, forventinger og rolleavklaringer på oppstartsseminar og i samtale med arbeidsplass.
- Mål om å skaffe flere arbeidsplasser, særlig innen naturgeografi.

GEO-SD302

- Bedre fordeling mellom kvalitativ og kvantitativ modellering.
- Flere eksempler hvor systemdynamikk ble brukt i næringslivet og i praksis.
- Praktiske øvelser med KI.
- Bra tilbakemeldinger.

GEO-SD303

- Forenkling av kursinnhold (hvor de mer tekniske og analytiske temaene ble flyttet til vårsemesteret).
- Flere praktiske eksempler.
- Bra tilbakemeldinger.

GEO-SD304

- Forenkling av kursinnhold (hvor de mer tekniske og analytiske temaene ble flyttet til vårsemesteret).
- Forelesninger og laber går i par, der hver lab-økt gir praktisk trening i det teoretiske innholdet som ble undervist i den foregående forelesningen.
- Modelleringsprosjekt i små grupper.
- Praktiske øvelser med KI.
- Bra tilbakemeldinger.

GEO-SD309

- Ingen stor endring og bra tilbakemeldinger.

GEO-SD310

- Ingen stor endring og bra tilbakemeldinger.

Det ble også gjennomført studentevaluering av GEO308 (Theory of Science and Research Design for Geographers). Dette emnet ble undervist for siste gang høsten 2025 og vi har tatt med oss tilbakemeldingene i utviklingen av de nye masteremnene GEO319 (Theory of Science and Research Design for Physical and Environmental Geographers) og GEO320 (Theory of Science and Research Design for Human Geographers) som starter opp høsten 2026.

Plan for emneevalueringer våren 2026:

- GEO111 Landformdannende prosessar
- GEO223 Sustainable Development of Cities and Local Communities
- GEO224 Planlegging og berekraftig utvikling av byar og tettstader
- GEO316 Practical Skills in Remote Sensing and Spatial analysis
- GEO317 Særemne i geografi
- GEO324 Human Geographies of Adaptation to Climate Change
- Alle emner i systemdynamikk

Tilpasning av GEO-SD302, GEO-SD303 og GEO-SD308

Det er gjort justeringer i GEO-SD302, 303 og 308 som følge av 1) De nye økonomiske begrensningene som programmet for systemdynamikk står overfor, og 2) Studentenes bruk av KI, særlig store språkmodeller (LLM-er). De viktigste endringene gjelder vurdering. I det reviderte formatet har ukentlige oppgaver gått fra innlevering av skriftlige rapporter til presentasjoner basert på lysbilder som holdes under ukentlige lab-timer. Denne justeringen tjener to hovedformål. For det første muliggjør den bedre verifisering av studentenes forståelse og læring. Ved å kreve at studentene presenterer og forklarer arbeidet sitt muntlig, kan vi mer effektivt vurdere om de selv har utviklet de underliggende innsiktene, selv når de bruker LLM-er som støtteverktøy. For det andre forbedrer det nye formatet effektiviteten i vurderingsprosessen under begrensede ressurser. I stedet for å være sterkt avhengig av seminarledere for å vurdere omfattende skriftlige innleveringer, innlemmer kurset nå en kombinasjon av tilbakemeldinger fra medstudenter og direkte veiledning fra forelesere. Dette reduserer den samlede arbeidsbelastningen knyttet til vurdering og muliggjør mer umiddelbar og formativ tilbakemelding. En ytterligere fordel ved denne tilnærmingen er redusert koordineringsarbeid mellom forelesere og seminarledere, ettersom vurderingsaktivitetene er mer sentralisert og integrert i den planlagte undervisningstiden.

Studieportefølje

Endringer i bachelorprogrammet i geografi:

Med den ovennevnte omorganiseringen av forskergrupper var det også nødvendig med en oppdatering av kursene som inngår som spesialisering på 6. semester av bachelorgraden, slik at det nå også er redusert fra tre til to studieretninger. Studieretningen i Natur- og miljøgeografi omfatter nå oppdaterte versjoner av kursene GEO212 og GEO291, hvor det er lagt til nye moduler og feltdager som dekker miljøgeografiske tema. For studieretningen i Samfunnsgeografi og bærekraftig utvikling har metodekurset GEO206 (Kvalitativ analyse) blitt lagt ned, mens de nye teorikursene GEO223 og GEO224 er på 15 studiepoeng. Studentene velger nå enten GEO223 eller GEO224 som teorikurs, da disse har en stor felles kursdel med undervisning på engelsk, mens GEO224 har en egen kursdel om norske forhold som undervises på norsk. Dette inkluderer temaene samfunnsplanlegging og arealplanlegging, to strategiske satsningsområder for geografifaget som tidligere også inngikk i de nedlagte emnene GEO281 og GEO222.

Begge spesialiseringene på bachelor i geografi har nå den samme strukturen i 6. semester, der alle studentene tar GEO204 (Kvantitativ metode, 5 studiepoeng), og velger enten kombinasjonen GEO212 (teorikurs natur- og miljø, 15 studiepoeng) + GEO291 (feltkurs/bacheloroppgave natur- og miljø, 10 studiepoeng), eller kombinasjonen GEO223/GEO224 (teorikurs samfunn og bærekraftig utvikling, 15 studiepoeng) + GEO292 (feltkurs/bacheloroppgave samfunn og bærekraftig utvikling, 10 studiepoeng). Dette nye undervisningsopplegget for 6. semester bachelor kjøres for første gang i sin nye form våren 2026, og vi kommer til å følge opp med studentevalueringer av alle nyutviklede kurs.

Endringer i masterprogrammene i geografi:

Vi har redusert antallet masterprogrammer i geografi ved instituttet for å gjøre studietilbudet mer oversiktlig for studentene. Vi tilbyr nå kun to masterprogrammer, som utlyses på norsk og engelsk, og som samsvarer med de to nye forskergruppene og spesialiseringene på bachelorprogrammet. De nye programmene er: Master i samfunnsgeografi og bærekraftig utvikling (Human Geography and Sustainable Development) og master i natur- og miljøgeografi (Physical- and Environmental Geography). Denne endringen er en reduksjon av de tidligere tre ulike studieprogrammene, som besto av et norsk program med tre studieretninger (samfunnsgeografi, naturgeografi og miljø- og landskapsgeografi) og to engelske program som i prinsippet hadde samme innhold som de norske. Dette betyr imidlertid ikke at vi har redusert studietilbudet, da temaer fra den tidligere retningen i miljø- og landskapsgeografi i stor grad er integrert i de to nye programmene. Våren 2026 er første gang de nye masterprogrammene er utlyst i denne formen, så vi har i skrivende stund ikke komplette søkertall. Det er også vanskelig å vurdere endelige opptakstall før studentene møter til høsten, så vi vil følge opp dette i neste års studiekvalitetsmelding.

Vi har lagt ned kursene GEO308 (Vitenskapsteori og forskningsdesign, 10 studiepoeng) og GEO310 (Skrivekurs og prosjektskildring, 10 studiepoeng), grunnet tilbakemeldinger om at deler av GEO308 ikke var like relevant for alle, mens GEO310 generelt hadde litt for lite innhold. Disse to kursene vil derfor erstattes av kursene GEO319 (Vitenskapsteori og forskningsdesign for natur- og miljøgeografer) og GEO320 (Vitenskapsteori og forskningsdesign for samfunnsgeografer), der

studentene velger kun ett av dem, basert på hvilket masterprogram de er tatt opp på. GEO319 og GEO320 viderefører de delene av GEO308 og GEO310 som fungerte best, og deler av undervisningen vil være felles, noe som vil spare undervisningsressurser. For studentene frigjør dette 10 studiepoeng i første semester av mastergraden, som for studieretning natur- og miljøgeografi vil fylles av det nye kurset GEO318 (Hydrologi, grunnvann og vannrelaterte geofarer) som vi tilbyr fra høsten 2026, eller GEO330 (Theories of sustainable land use). For studieretning samfunnsgeografi og bærekraftig utvikling kan studentene også velge GEO330 eller GEO318, eller relevante teorikurs fra andre institutter for å fylle disse studiepoengene. Masterstudenter har vært involvert i utviklingen av det nye kurstilbudet for første semester av mastergraden, og har gitt gode innspill underveis. Emnebeskrivelser og timeplaner for de nye kursene er ferdigstilte og innmeldte, mens de siste detaljene for pensumlister gjøres i skrivende stund.

Det er ikke gjort noen store endringer i masterprogrammet i systemdynamikk.

Fakultetets tema

Planlagte endringer i vurderingsformer i lys av KI

En utfordring knyttet til bruk av KI er at staben generelt bruker KI i langt mindre grad enn studentene, og vi har derfor en litt for dårlig oversikt over hvordan studentene faktisk bruker KI. Vi jobber imidlertid kontinuerlig med å utvikle vår kunnskap på dette området, blant annet ved at representanter fra staben deltar på møter og konferanser om KI, og videreformidler det de lærer til resten av staben. KI var også et tema på Fagkritisk dag, der vi fikk mer innsikt i hvordan studentene bruker KI og hvilke utfordringer de har hatt i forbindelse med introduksjonen av KI-verktøy.

Det har vært diskutert om hjemmeeksamener burde legges om til skoleeksamener eller andre vurderingsformer i flere kurs, og i første omgang ligger det an til at dette blir gjennomført for GEO306 fra neste år. GEO330 har endret eksamensform fra hjemmeeksamen til skoleeksamen. Samtidig ønsker vi å beholde en komponent av vurdering som tester studentene i bruk av tilgjengelige kilder. En variant av dette vil derfor testes ut i GEO283 høsten 2026, med en oppdelt skoleeksamen der første del gjennomføres som en vanlig skoleeksamen mens andre del gjennomføres med tilgang til pensumbøker og -artikler.

Studenter i systemdynamikk har lov til å bruke KI-verktøy på nivå 5, av to hovedgrunner. For det første er en god del av eksamenene hjemmeeksamen, hvor det verken er praktisk eller ønskelig å kontrollere bruken av slike teknologier. For det andre vil studentene ha tilgang til disse verktøyene etter utdanningen, og det er svært sannsynlig at de vil bruke dem i sitt yrkesliv. Dette gjør masterprogrammet i systemdynamikk til en viktig arena for å utvikle ansvarlig og effektiv bruk av KI. Å forsøke å begrense tilgangen ville derfor være å gå glipp av en pedagogisk mulighet. Derfor behandles KI som en integrert del av studentenes verktøykasse og de veiledes aktivt i riktig bruk gjennom hele studiet. Vår erfaring så langt tyder på at flertallet av studentene bruker KI på en

moden og ansvarlig måte. Vi har gjennomgått oppgaver og eksamensformater for å legge vekt på elementer som krever ekte forståelse og personlig engasjement. For eksempel kan studentene bli bedt om å:

- Gi sin egen tolkning av simuleringsresultatene,
- Henvise til konkrete numeriske resultater fra modellene,
- Tegne og forklare konseptuelle modeller,
- Dokumentere feilsøkningsprosessen og reflektere over sentrale innsikter.

Dimensjonering av studieportefølje:

Undervisningen på institutt for geografi er krevende i forhold til antall studenter, blant annet grunnet den store andelen masterstudenter i forhold til bachelorstudenter, og stor grad av feltbasert undervisning. En del av strategien ved instituttet har derfor vært å redusere antall kurs som undervises, som beskrevet i avsnittene over, uten å kutte viktige deler av studietilbudet. Det er likevel fortsatt et stort undervisningspress på den enkelte ansatte ved instituttet, noe som går utover tid til forskning og formidlingsaktivitet. Et tiltak som kan avhjelpe dette noe, er at man i kurs med flere undervisere fordeler undervisningstiden i bolker mellom seg, slik at det blir noe mer sammenhengende perioder uten undervisning.

Studieavdelingens tema

Tiltak for å styrke trivsel, mestring og gjennomføring i første studieår:

Vi har innført en utvidet fagdag i oppstartsukene til førstesemesterstudentene, der de kan bli bedre kjent med de ansatte gjennom presentasjoner og besøksrunde på instituttet. Feltkurs er generelt en faktor som er med på å styrke trivsel blant studentene, men per i dag har vi ingen feltkurs med overnatting i første semester. På lengre sikt ønsker vi derfor som nevnt å innføre et nytt todagers feltkurs som er felles for førstesemesterstudentene, i tillegg til de andre tiltakene som er diskutert i avsnittet *Prioriteringer for instituttet*. Basert på innspill som vi har fått fra studentorganisasjonen (Terra) og på Fagkritisk Dag, kommer vi også til å introdusere lavterskeltilbud som byvandring og en utvidet dagsekskursjon på Fløyen med felles lunsj, allerede fra høsten 2026.

Fakultetenes arbeid med KI i utdanningene:

Gruppen for systemdynamikk har utviklet praktisk kompetanse i bruk av KI, hovedsakelig gjennom praktisk erfaring og dialog med andre undervisere i systemdynamikk verden rundt. Samtidig er det en klar verdi i mer strukturert kompetanseutvikling. En ressurs vi har funnet særlig nyttig, er UiBs UPED-kurs UPED659B.

Instituttet holder seg oppdatert på fakultetets arbeid med KI i utdanning gjennom fakultetets Utdanningsforum (der undervisningsleder er representant) og gjennom deltakelse på arrangementer som omhandler KI i regi av Studieavdelingen (instituttleder eller undervisningsleder). Vi ser et klart behov for kompetanseheving i den vitenskapelige staben og ser fram til at det høsten 2026 vil bli tilgjengelig et modulbasert opplæringsverktøy i Canvas tilsvarende det som allerede finnes for administrativ stab. Staben holdes informert ved at viktig informasjon fra disse møtene videreformidles gjennom ukentlige seminarer (GEOtorsdag) og workshops om KI som bør avholdes én gang per semester.

Med vennlig hilsen

Kristian Vasskog
Undervisningsleder

Grethe Meling
Seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.